

BIOLÓGIA

8. évfolyamos tanulók számára 1. forduló - MEGOLDÓKULCS

1. Rejtvény! Írd a meghatározásokat a függőleges sorokba és olvasd össze a legfelső vízszintes sorban levő betűket! **10 pont/**

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. repülő drágakőnek hívják	K	A	R	L	L	I	N	N	É
2. szomszédos állam	O	U	Ó	E	I	N	O	A	S
3. ravaszdi róka	L	S	K	M	Á	D	R	N	Z
4. apró rágcsló a tundrán	I	Z	A	M	N	I	V	D	A
5. trópusi kúszónövények	B	T		I	O	A	É	U	K
6. déli óceán	R	R		N	K		G		I
7. a fjordok hazája	I	I		G			I		
8. a strucc rokona		A					A		
9. ezen a sarkvidéken él a jegesmedve									

Megoldás:

2. Melyik tápláléklánc helyes? Húzd alá!

3 pont/

- a) plankton – tintahal – oroszlánfóka – gyilkos bálna
- b) angolperje – olaszáska – sün – fehér gólya
- c) fű – mezei egér – vörös róka – réti sas
- d) fügefafa – papagáj – bögőmajom – jaguár

3. Szórejtvény! A betűk megfelelő sorrendű összeolvasásával állapítsd meg, milyen fűszer- és gyógynövények teremnek a mediterrán aljnövényzetben! **3 pont/**

- 1. mobil szalma → BAZSALIKOM
- 2. az ring rom → ROZMARING
- 3. anno marja → MAJORANNA

4. Írd a megfelelő betűjelet az állítások után!

9 pont/

- A. közönséges mogoró
- B. erdei fenyő
- C. mindkettő
- D. egyik sem

- 1. tobozvirágzata van B
- 2. erdőalkotó fa B
- 3. cserje A
- 4. levelei nagy felületűek A
- 5. kis levélfelületének köszönhetően jól túri a szárazságot B
- 6. örökzöld növény B
- 7. fás szárú növény C
- 8. virágos növény C
- 9. spórákkal szaporodik D

5. Olvasd el az alábbi orvostörténeti szemelvényeket, és állapítsd meg, hogy az egyes szövegek melyik vitaminjellegű anyag hiánybetegségéről, vagy felfedezéséről szólnak! A vitamin nevét írd a szemelvények után! 6 pont/

1. Egyiptomban a farkasvakságot (szürkületi vakságot) nílusi halak májával gyógyították.

A vitamin neve: A vitamin

2. Az ízületi és izomfájdalmakkal, bőr- és fogínyvérzésekkel, fogínysorvadással, végtagbevérzésekkel, fekélyekkel, gyomorpanaszokkal, gyengeséggel és kimerültséggel járó skorbut Julius Caesar légióiban is súlyos veszteségeket okozott.

A vitamin neve: C vitamin

3. A XVIII-XIX. századi Anglia zsúfolt, füstös városaiban, a szegénynegyedekben gyakran megfigyelték a gyerekek csontfejlődési rendellenességeit: csontjaik lágyak voltak, ízületeik duzzadtak, gerincük, mellkasuk deformáltan fejlődött.

A vitamin neve: D vitamin

4. A nagy utazók, Magellán, Cook, Kolumbusz hosszú tengeri útjaikon a zöldségeket és gyümölcsöket nélkülöző étrendjük miatt vesztették el hajósaik nagy részét. Később a hajókon citrom- és narancslevet osztottak a legyengülés ellen.

A vitamin neve: C vitamin

5. Az I. világháború után Berlinben, Bécsben és Londonban napfényklinikák alakultak, ahol UV-lámpák alatt gyógyították a csont- és izomgyengeségben szenvedő gyerekeket.

A vitamin neve: D vitamin

6. Wills doktornő Indiában kutatta munkásnők, közöttük kismamák vérszegénységének az okát. Sörélesztő és máj etetésével javítani tudott az asszonyok állapotán. Később kimutatták, hogy az általa felfedezett anyag a B12-vitaminnal együtt fejti ki hatását.

A vitamin neve: folsav/B₉ vitamin

7. Igaz vagy hamis? Írd az állítások után!

7 pont/

1. A csontváz tartja testünket, védelmet nyújt belső szerveinknek, a csontok belsejében lévő vörös csontvelő a vérképzésben vesz részt. **I**

2. Az arckoponya védi a légző és a táplálkozási szervrendszer kezdeti szakaszát, ide tartozik a merev állkapocscsont is. **I**

3. A lúdtalp esetén megvalósul a test hárompontos alátámasztása. **H**

4. A gerincoszlop csigolyái az ágyéki tájékon összenőtek. **H**

5. A gerinccsatornát az egymás fölött lévő csigolyalyukak együtt alkotják, ebben található a gerincvelő. **I**
6. A törzsváz részei a gerincoszlop, a bordák és a mellcsont. **I**
7. A gerincoszlop csigolyái 4 tájékba rendeződnek. **I**

8. Keresd meg az összetartozó párokat! Kösd össze!

7 pont/

1. mitesszer	a. faggyúdugó a szőrtüszőben
2. égési sérülések	b. hőhatás
3. száraz bőr	c. nem képződik elegendő faggyú
4. hajhullás	d. vitaminhiány
5. pattanások	e. szőrtüszőbe került baktérium
6. anyajegy	f. nagyszámú, festéktermelő sejt
7. daganat	g. anyajegy tulajdonságaink hirtelen megváltozása